Боротьба

Київ, Субота, 3 Червня (Іюня) 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЄ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Рік I. ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 3 к.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх кошт.

Платня за оповістки: За рядок попереду тексту— 40 коп., після тексту—20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

№ 2-3. Контора і редакція: Рейтерска ул., 33 кв. 7. **№ 2-3.**

БОРОТЬБА

Часопись політична, економична і літературна, виходить у Київі, поки що **двічі** на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба" (Рейтарська, 33 кв. 7 од 10 до 3 год. що дня, окрім свят) і в книгарні „Київської Старини"(Безаківська, 14).

Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховськії.

Київ, 3 червня 1906 р.

Терпець рветься. Той товстий, мужицькиӣ терпець, на котрому віками висіла вага податків, налогів, панських роскошів, міністерських дворців, той терпець, котриӣ начальство рубало всякими воӣнами, палило підпалами, било козацькими ӣ стражницькими нагаями, тоӣ терпець починає таки рватись. О, це не жарт! Це не жарт, що селянство після одправки послів у думу тихо сиділо ӣ терпяче чекало. І це не значить, що його таки „усмирили" губернаторські штикові „распоряженія". О, ні! Це значить, що остання нитка мужицького терпця напружилась і в страшному чеканню застигла. Тепер ця нитка починає тріщати. Зо всіх боків летять чутки про нові підпали економій, про вбивства стражників, зо всіх боків послам у думу летять телеграми, в яких селяне говорять, що вони піддержуть своїх послів у боротьбі за землю ӣ волю.

А що ж правительство? міністрі? Невже їм позакладало ӣ повилазило? Ні, вони бачять, і чують, і... плетуть нову нитку до мужицького терпця. Правда, вони не хотять бачити попухлих з голоду мужицьких животів, погорблених плечей, покручених, як коріння, рук і ніг, вони не хотять чути плачу і крику, вони бачять і чують тільки гнів народніӣ, ненависть і силу його. І вони бояться цієї сили, і думають спинити, загасити її. Чим?

Частина депутатів Думи („трудова группа") внесла в Думу проект, по котрому вся земля, як казенна так і поміщицька, має перейти до рук народу. А як саме вона має переӣти, це повинні рішати місцеві комітети, вибрані вселюдним, безпосереднім, рівним і таємним голосуванням. І тільки тоді селянство буде задоволено.

Тоді в Думу явилось двоє міністрів (Стішинськиӣ і Гурко) і заявили, що вони думають инакше задовольнити селян. На їх думку, самім селянам завадить, як їм дати землю; тоді вони зледащіють, не будуть добре землю обробляти, не будуть дні і ночі копатись в гною, будуть думать, учитись, ну ӣ... не будуть слухатись начальства ӣ не не стимуть на своїх плечах товсті живота міністрів. А хіба ж може задовольнитись наш селянин без нагая ӣ товстого чиновницького живота? Ні. Через це, на думку міністрів, селянам ні в якому разі землі не давати, а єдине, що наӣкраще може задовольнити їх це полекшити їм переселення з одної губерні в другу; та ще впорядкувати ӣ поширити Крестянськіӣ Банк.

На це Дума тільки ӣ сказала їм: „геть з Думи! В одставку".

Але міністри трошки не дочувають і в одставку не ӣдуть, плетуть собі далі свою нитку. Але невже ж вони думають на ціӣ паскудненькій ниточці вдержатись на народніх плечах?

А терпець тим часом тріщить, і дим народнього гніву вже стелеться над панськими маєтками, пахтить великою пожежою.

Що ж Дума і посли?

А в Думі теж плетуть на мужичків нитки. Посли з партії „Народньої свободи" (кадети) теж думають, що селян не можна задовольнити, одібравши у панів землю ӣ передавши її народу. Вони думають, що комітети, які будуть рішать справу з землею, треба вибірать не вселюдним голосуванням, а так, щоб од купки панів було стільки ж виборних, як і від мілліонів селян. Та ще представники од правительства. Тоді, само собою, проти селян голосів буде удвоє більше ӣ з землею можна буде розпорядитись так, як того схочуть кадети ӣ правительство. А що кадети дурно землі не дадуть, то про це ӣ казати не варт. Та вони ӣ сами не ховаються. Їхніӣ посол Герценштеӣн сказав у Думі: „ми зробимо це так, як це було зроблено в 1861 році", коли селянам волю давали, се-б-то казна купить землю у панів і продасть її селянам. І селяне будуть знов сплачувать, а пани роскошувать.

Справу з землею у Думі ще не роз'язано. Але не треба багато голови ламати, щоб сказати, що доки буде теперішня Дума, доти селянство землі не дістане. Справедливо може рішити цю справу тільки така Дума, як буде вибрана вселюдним, безпосереднім, рівним і таємним голосуванням, в якіӣ голос матиме весь народ, в якіӣ не будуть панувать ті, у кого хотять одібрать землю.

Але кадети сього не хотять.

Само собою.

І разом з правительством вони плетуть нитки до мужицького терпця.

Плетіть, плетіть, мудрі, тільки які то дині виӣдуть з тієї огудини, на чию то шию прийдеться та петля, що ви плетете.

Бо дуже тріщить мужицькиӣ терпець!

Кадети і народ.

В початку октября робочий люд все. Росії гостро піднявся до боротьби за волю. В самий той час де-яким поміщикамі професорам, адвокатам, докторам, інженірам раптом також забажлось кращих порядків і захотілось пристати до боротьби за волю. Вони з'їхались і постановили заснувати конституційно-демократичну партію.

Коли пани ладненько балакали собі в гарних кватирях, народ побідив. Він добився маніфеста 17 октября, де обіцяно народові волю. Пани зараз же привітали побіду народу і сказали, що вони домагаються всього того, чого домагається і народ.

З того часу минуло півроку. Народ багато пережив за той час. Він вимагав повної волі, установчої ради, і получив Державну Думу.

Кадети (так прозвали панків з конституційно-демократичної партії) за цей час прибрали собі нове імя „партія народньої свободи." їм дуже хотілось попасти у Державну Думу, щоб обороняти, як вони казали, народню свободу.

Народ мусив голосувати за їх. Він мав вибірати чи правопорядців, що хотіли, щоб усе було, як і перше, чи кадетів, що обіцяли обороняти народні права. Робітничі партії, немогли брати участь в виборах. Не пустити їх до виборів постаралось начальство, яке скрізь позаводало „военные положенія", „усиленныя охраны" і т. и. Воно навіть часом недавало волі й панкам з кадетськоі партії.

Що ж вже казати про робітників? Само собою, що народ вибірав не правопорядців, а кадетів.

Таким чином у Думі кадетів набралося дуже багато, прийшов їм час обороняти народні права. Вони ж самі казали, що домагання народу є їхні домагання.

Що ж зробилось з народньою свободою у партії „народньої свободи?" Народ домагався Установчої Ради. Про це кадети давно забули.

Народ домагався вселюдного виборчого права з рівним, прямим і тайним голосуванням. Кадети, щоб не розсердити великих панів, рішили, що буде до волі, як виборче право буде вселюдне; коли ж пан буде мати два голоси, а робітник один, то це нічого.

Народ домагався свободи друку. Партія „народньої свободи" дає йому цю свободу, але кожного, хто буде нею користуватись, вона буде одправляти на каторгу; правда небільше, як на вісім літ.

Таке вийшло з народньої свободи у кадетів.

Що це значить?

Чи вже ж ця партія складається з одних брехунів? Невже ж там нема чесних людей?

Ні, там є люде щирі, які бажають справді і боронити народні права. Щоб розібрати, чому замісць того, аби дати народові свободу, кадети одправляють його на каторгу, треба роздивитись, хто в цій партії є, з кого вона складається.

Думки й бажання кожної людини залежять від того, як вона живе.

Фабрикант ніколи не зрозуміє, чому так уперто й завзято робітники домагаются восьмигодинного робочого дня. Він не може зрозуміти бажання робітника хоч вісім годин почувати себе людиною, а не додаткам до машини; йому ніколи не доводилось і не доведется робити, коло тої машини. Пан-поміщик не зрозуміє змучених голодних селян, що йдуть забірати на економію хліб, ламають святе право власности йому, ніколи не приходилось голодувати, він не стояв перед загрозою голодної смерті.

Виходить що „ситий голодного не розуміє".

Тільки в тій партії можуть люди однаково хотіти й думати (мати певну програму), яка складається або тільки з ситих, або тільки з голодних.

Тільки така партія може дружно і сьміливо боротись за свої погляди.

— Що ж кадети? кого вони мають боронити: чи ситих чи голодних, панів чи робітників? Ні, вони хотять помагти разом і тім і другим, вони і кличуть пана й робітника вовка й ягня подати руки й разом боротись.' Через те у них і виходить, що вони обіцяють усім, але помагти справді нікому не можуть. Панамъ вони обіцяють конституцію —обіцяють дати волю, але разом з тим дають волю й робочому людові боротись проти панів.

Робітникам дають восьмигодинний робочий день, „по возможности" там де це фабрикантові не завадить.

Селянам дають землю „по справедливой оцѣнкѣ", коли за неї заплатити панам добрі гроші—щоб справедливо було.

Які у них погляди, така, і боротьба за них. На чолі цеї партії стоїть купка панків-поміщиків, адвокатів, професорів. Їм і тепер живеться не погано,—мають добрі маєтки, жалуване; правда, часом, буває прийде жандар і ні з того, ні з сього у тюрьму запроторить, але якось прожити можна.

Це не селяне, яким або вмірай, або йди добувати землі і боротись з панами і правительством, що їх обороняє.

Тут неме робітників, яким треба боротись з капіталістами і правительством, коли вони хотять бути людьми, а не робочою худобою.

Панки, що стоять на чолі кадетів, хотять нового ладу, але думають його добути тихо, спокійно, без сварки. Вони навіть бояться, щоб робочий люд не піднявся і не став до боротьби; справді тоді він може добути восьмигодинний робочий день не тільки „по возможности", а скрізь, і землю взяти і без „справедливой оцѣнки", Щож тоді пани будуть робити? Через те вони і бояться гостро виступати проти правительства, що не хоче задовольнити народніх домагань. Вони хотять помирити правительство з народом, примусити його до уступок.

Помиритись з ким небудь можна тоді, коли йому в чим небудь поступишся. Кадети ведуть до того, щоб замісць повної волі дати народові урізану волю.

Инакше кадети боротись і не можуть;

„Народнє хазяйство".

Кажуть, що граф Вітте поїхав за кордон пити воду „віші". А це ніби така вода, що як її добре нап'ється пройдисвіт, то зразу добуде грошей. І не у сні, а таки справді, в закордонних банках. Хто його зна, я тої води не пив, але, як судити по Вітте, то здається, що від тої води скоріше можна добути „швидку Настю"*) ніж грошей. І таки воно щось і скидається на те, бо щось дуже невеселий запах тепер в „правительственныхъ сферахъ". Де-які міністри й носи свої похнюпили, мабуть той запашок дуже вже в голову вдарив.

Та й не дурно: „народнє хазяйство" разоряється; а в хазяйстві без грошей, (то вже й Гапка скаже), все одно, що губернаторство без казацьких нагаїв.

А хазяйство ж „народнє". Це не те, що якесь мужицьке. Мужикові що? Знай собі „ори, мели, їж", а як нема чого орати й їсти, підвяжи живіт та й лежи собі на печі, чекаючи смерті. „Народнє" хазяйство не те. Наприклад, за часи війни у одної великопанської полюбовниці в ухах висів цілий російський флот. То ж то попоремонтіруй його що-року! Не один десяток тисяч карбованців ляснє там. А в мужика, які там полюбовниці? Як і вскочит коли в гречку, випивши чарчину тієї Віттевої водиці (тільки не „віші", а „монопольки"), то хіба тільки тим і заплатить, що чуприною перед жінкою. Та й вся трата у хазяйстві, а тим, хто заправляє народнім хазяйством, чуприною не викрутитись, вже б хоч через те, що мало в кого й є та чуприна, (чи то з великого розуму, чи з чого другого, не знаю) значить, потрібні гроші та й не малі.

А де ж їх узять? Добре, як в хазяйстві все йде, як слід: коровки-мужички молочко дають, наймити їх доють, псі бережуть, робітники хліба спечуть, надоїв собі коровок, збив сметанки і лизькай, пане міністре со князями й полюбовницями до схочу. А що ж зробиш, як у коровок того молока, що в порожній торбі? Хоч бий, хоч не бий, а як нема, то й земський пес не висмокче. Та й то б ще не біда." Не тепер так в четвер". Хоч пани-князі й люблять тільки сметанку, але вони б уже й кислого молочка полизькали,—коли ж коровок-мужичків такий кгедзь покусав, що не тільки молочка не дають, але починають фицькатись, псів не слухають, на рога беруть і... (з нами хрестна сила!) хотять такими самими людьми бути, як самі пани-міністри! Тут уже й сам коровкою заревеш!

Але... „Господь якось же умудряє сліпців". І як би це одні коровки, то сяк-так справитись можна б з ними. Але то то й горе, що не одних тільки коровок гедзь укусив, а все „народнє хазяйство" захворіло бажанням свободи, бажанням людського життя. І городського робітника, як коровку, сполоха не залигаєш, псами в загін не заженеш. Навіть наймитам надокучило наймитувати, навіть сторожі (на що вже темнота!) та й ті ще недавно на начальство почали скоса поглядати.

Тільки псюрня ще зовсім вірна, але з одними псами сметанки не виб'єш.

І от... прийшлось таки панам-князям поступитись: пустить таки народ у горниці. Правда, в самі горниці вони все таки не пустили, тільки в сіни в Государственну Думу, але хто ж його зна, чи вдержиш їх довго у сінях, чи не заберуться вони в самі покої, чи не виженуть самих панів, чи схотять вони заглядати тільки з сіней у покої та дивитись, як пани сметанку лизькають?...

От-тут то не то що коровкою, а вов-

*) Народня назва хвороби, на живіт що в лікарській науці зветься diarrhoea.

щоб сміло й дружно проводити боротьбу треба, щоб всі борці мали однакові інтереси, домагались одного. Кадети, що хотять об'єднати усіх і панів і робочий люд—так боротись не можуть.

Ми розібрали, з кого складається ця партія і нам стало видно чому народні права у кадетів виходять такими урізаними, а боротьба за ці права такою млявою.

Далі, така партія, як кадети, довго бути не може. Вона неминуче розлізеться, роспадеться.

Це вже почалось.

Селянські посли заснували трудову групу, яка все більш та більш одходить од кадетів. Тепер в Думі обговорюють справу про землю; кадети в цій справі погодитись ніяк не можуть. Справа про землю буде причиною, що прискорить кінець кадетської партії.

Чим скорище той кінець, тим краще для народу.

Кадети хотять прилучити до своїх думок та бажанню, до своєї млявої боротьби й народні масси.

Але, коли б народ боровся так, як хотять кадети, він би нічого не добився; він би добував волї панам, а сам би зоставсь в злиднях. Чим скоріш зникне кадетська партія, тим лекше буде тим народнім массам, які слухають кадетів, найти правдивий шлях. І тільки тоді народ може здобути всю землю і волю. **В. С.**

Що правительство збирається робити з достойнѣйшими, довѣріемъ народа облеченными.

18 февраля 1905 року правительство сказало, що воно хоче поклихати представників народу для того, щоб ті видавали закони, людей „достойнѣйшихъ, довѣріемъ народа облеченныхъ."

27 апрѣля сього року, коли народ вибрав послів, цар в своїй примові назвав їх кращими людьми.

Через цілий місяць своєї роботи в Думі посли показали що вони справдиї є кращі люди.

Вони не зрадили народ, не продали його панам—чиновникам та міністрам за їх паньську ласку. Більшість їх завзято боронила народні права, домагалась землі і волі для народу.

Як же правительство відноситься до кращих людей народу? Чи слухає, чи поважає їх?

Один з найбільших чиновників сказав:

„Третю часть Думи треба повісити".

Депутати-робітники, коли правительство сказало, що недасть народові ні землі ні волі, видали відозву до робочого люду; в ній вони казали: нас неслухають; коли народ нам не поможе ми нічого не зробимо. Ставайте нам до помочи. За це правительство має оддати депутатів-робітників під суд. Хоче „кращих людей" з Думи, куди послав їх народ, отправити в тюрму.

Селяньські посли почали видавати газету „Извѣстія крестьянськихъ депутатовъ;" в ній сповищали народ, як обороняють його права. Цю газету закрито і її редактора оддають під суд.

Посла Ульянова, що почав видавати газету „Народный Вѣстникъ" оддано під суд. Суд домагається, щоб його виключено з Думи, хоче його також з Думи перевести у тюрму.

Дума сказала: „Ми не бачимо ніякої щe вини за Ульяновим; він повинен бути там, куди послав його народ".

Але правителельство і саму Думу збирається розігнати, не тільки де-котрих з депутатів посадовити у тюрьми.

Газети дають звістку, що голова міністрів (Горемикін) має наказ розігнати думу.

Правительство не хоче видавати закони з „кращими синами народу", з „достойнѣйшими" людьми.

Йому краще виробляти закони з чиновниками хабарниками. **В. С,**

Проекти земельноі реформи кадетів і трудовиків.

В державній Думі протягом двох тижнів ідуть дові і нудні балачки про землю; але ні до чого путнього посли ще не добалакались. Партія „народньої свободи" (кадети) і парламентська трудова группа, що складають у думі найбільшу силу, мають кожна свій проект земельної реформи. І кадети і трудовики визнають необхідним передать для користування безземельним і малоземельним селянам землі удільні, казенні, манастирські і церковні, а також землі приватних власників, себ-то панські. Але кадети хотять збути панську земельку „по справедливой оцѣнкѣ", за кошт селян, а трудовики за кошт державний. Кадети при тому поступаються не всіма панськими землями, а тільки тими які пани наймають селянам в аренду, дають їм на одробіток, з половини і т. д. Тіж землі на яких пани-поміщики сами хазяїнують остаються за ними. Трудовики-ж стоять на тому, жоб **усі** землі, крім тих якими володіють селяне, були обернені в державний земельний фонд, і щоб всяк хто, захоче обробляти землю своїми власними руками, а не наймитами, міг її дістати. Землі цієї не можна ні купувати ні передавати по наслідству. Таким чином і трудовики і кадети хотять передать одні всю (крім земель селян, але не вище трудової норми), а другі частину панської, казенні, удільні, манастирські і церковні землі у власність держави, себ-то центрального Петербургського правительства.

До сього часу селянин-хлібороб був цілком в залежности од пана-поміщика, тепер трудовики і кадети хотять поставити селянина в таку залежність од правительства.

За те що селяне будуть користуватись землею вони платитемуть правительству гроші. Чи це буде аренда, чи викуп—одинаково. Таким чином въ руки центрального правительства передається сила грошей для задоволення своїх потреб. Ці гроші правивительство висмоктує тепер посередніми і безпосередніми податками з бідного голодного народу. Коли-ж воно буде роспоряжатись усією землею, то гроші воно добуватиме легче і більше, а головне-завше. На що воно буде їх тратити—це ми знаємо по тому на що воно тепер тратить народні гроші. Сила чиновників, війско, полиція, жандармерія, стражники, шпиги, тюрьми, карательні экспедиції—ось куди йдуть народні гроші, найбільше грошей бере правительство з таких окраін як Польша, Украіна, Прибалтійский край, Кавказ і найбільше в цих країнах пролито карательними отрядами народньої крові, найбільше там правительство вистроїло тюрем переповнених борцями за волю. Найбільше там російських чиновників, шпигів, полиції. Правительство тратить народні гроші в цїх країнах не на потреби народні, а як раз вавпаки, на такі „мѣропріятія", щоб ніяких потреб у цих народів небуло.

Через це робочий народ і селянство згаданих країн ніколи не згодиться, щоб землею володіло і роспоряжалось центральне правительство у Петербурзі, навіть тоді коли б це правительство було не самодержавно-бюрократичним, а кадетським. Од кадетів Польский, Украінський і інші не державні народи можуть ждати того самого, що

ком вже зависш і не то що воду „віші", а дьогтю випив би, аби виперти непрошених гостей з горниць.

І Господь таки умудрив сліпців. Вітте поїхав за кордон, п'є „віші" і кує зозулею по заграничних банках. Дурново теж майнув туди і щось рие там і хрюкає. Трепов бугаєм реве, рие землю копитами і аж піниться, щоб кинутись з рогами на Думу. (Чого доброго ще кров нападе або сказиться!) В вищих сферах, підобравши голодні животи, вовками виють, а в нищих чорносотенські, та инчі пси скавчять, гавкають і, задравши хвости, бігають з гарчанням круг Думи. А в самій Думі під всю цю музику двоє сліпців Стішінський та Гурко тоненькими лисичими голосками співають:

«Коровки наші милі, коровки наші любі, чи ви пили, чи ви їли? Може паші недостачі? Так ми вас переселемо!»

Бідні сліпці! Вони й не бачять, що коровок уже нема, а є люди, тільки люди! Та такі що є у сінях люди, які не тільки коровками, але й наймитами не хотять бути, такі люди, яким в сінях тісно, душно, які не побоються ні псів, ні сторожів і таки проб'ються в покої. Правда, в сінях багато прикащиків та наймитів, багато таких, що облизували панські тарілки. Їхня рабська натура не може й не хоче признати всіх рівними, їм би й в сінях добре прикащикувати, але чи зможуть вони вдержати в тісних сінях широкі робітницькі натури, чи зможуть вони приспівати солоденькими словами тих, з кого вони били сметанку собі та панам?

Хто його зна?! Здається, на шиях селянських послів, ще не засохнула кров од коров'ячого ярма, ще не зійшли мозолі на душі й на тілі, ще здавують шкури в боках тих коровок, що позоставались в загонах, і стогін не зробився веселою піснею, а з сліз не виросли пахучиї квітки,—здається не їм би думати про те, щоб не розсердить ворогів своїх, але... чого не бува на «святій Русі»?

О, тільки ж і бережись тоді «святая Русь», як присплять і замигають твоїх селянських послів лукаві раби! Не дешево заплатиш ти за воду «віші», а то ще, убогеє тіло твоє розшматують голодні вовки, і скажений бик топтатиме серце твоє, і пси з радісним гарчанням обгризуть кістки твої!

Бережись «святая Русь»!

Держись «*народнє* хазяйство»!

В. Деде.

мають од теперішнього правительства: і каторжні законопроекти і обрусеніє і т. инше.

Землею одібранною од казни, уділів, манастирів, церквей і земельних власників (панів) можуть з користю для народу споряжатись тильки краєві самоуправи вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванєм. Через те земля мусить бути передана у власність цих самоуправ. Россія держава велика. Живе в ній багато ріжних народів. Кожен народ має свої місцеві потреби, яких не зможе з успіхом задоволняти центральне правительство хоч би, навіть, хотіло. В ріжних місцях держави не однаково хозяїнують, не однаково користуються і володіють землею, не однакова цінність землі і багато инших місцевих умов життя громадянського і экономичного, які не можуть бути взяті на увагу в Петербурзі. Все це треба мати по увазі, коли приступати до земельної реформи.

Е ще одна важна сторона в цій справі. Народ добивається землі і волі. Одділяти волю од землі не можливо, бо без землі не може бути волі, так само не здобувши волі-народ не матиме землі. Через те для кожного народа важно самому у себе дома розпоряжатись землею і також у себе дома боронити волю од хижацьких замірів центрального правительства, будь це правительство, скажемо в друге, самодержавне, чи кадетське.

Андрій Вовк.

Професіональні спілки.

Всякий свідомий робітник чув і знає про професіональні спілки. Торішній октябрський маніфест, що видерто з залізних рук уряду організованою та одважною боротьбою російського пролетаріату, маніфест так сяк визволив російського «подданного» з тяжких попередніх політичних обставин. Поруч з ростом політичних партій і організацій, він приніс з собою неймовірно швидку організацію робітників в професіональні спілки по всіх городах Россії. В професіональну спілку йшов не тільки робітник великої фабрики, з кращім розумінням своїх інтересів, в професіональні спілки йшли також темніщі робітники мілких майстерень і навіть неохоча до боротьби, замучена і зневірена прислуга. Кінець 5-ого року і початок 6-ого ніби знищав усі безчислені професіональні спілки. Вони вмить з'явились, вмить почали зникати. Уряд з жахом гасив суспільне життя і здавалось не випірне Россія з крові, захлинеться в ній. Та дарма професіональні спілки знову ростуть. І сьогодняшне число нашої часописі подає звістку про з'єднання робітників в Катеринославі та в Петербурзі, та инш. городах. Потреба робітників з'єднання видно міцніща від куль москалів—її ніщо не скріє.

Кожний робітник мусить гарно поміркувати над цім. Як тільки починається боротьба робітників то зараз там з'являються і професіональні спілки—вони ідуть поруч з нею і для неї. Боротьба робочого класу чим далі, тим, більш робиться свідомою, чим далі, тим більше робочій клас здобуває собі силу, бо сила його в його свідомости. Професіональні спілки для боротьби, вони її форма, то розуміти робітникові цю боротьбу, знати її—це значить зробити її більш сильною. Веде робітник боротьбу через те що життя його приводить до сього—живе він погано йому треба жити краще, в нього є на се потреба. Зрозуміймо ж життя робітниче.

Капіталісти—пани хазяїнують не тільки над своїм добром, вони хазяїнують також над усім теперешнім світом. Люди здобувають тепер усе потрібне для життя не так як колись, не кожна сем'я, або кількі семейств для себе і тільки для себе—ні люди здобувають потрібне спільно. Хиба ж робітник на фабриці виробляє для себе машину, хиба робітник оре в пана поле для себе, хиба пан сам скористується машиною, хиба ж пан сам поїсть усе зерно, що здобуде працею робітника? Продукти виробляються для всіх, для всякого хто має гроші, аби купити потрібне йому. Тим і сильні люди, тим вони і одріжняються від усього, що живе з ним на землі, що вміють здобувати *засоби для здобування продуктів*. Не голими руками будуються города, не голими руками виробляються роскоші, якими заповнюються панські магазини, не голими руками обробляється поле, та готовиться зерно—на це все потрібна більша сила, ніж руки людські. І такою силою з'являється усе те чим володіють капіталисти. Люди здобувають потрібне спільно, а і здобувати, як вже знаемо ми, можуть лише тоді, як мають засоби на се—машини. Мала дитина сказала б що, коли люде працюють спільно, то і те, чим вони працюють повинно бути їхнім. Один французькій робітник так казав на суді, коли його обвинувачували за розбудження своїх товаришів з того сну, що держав їх уряд та капіталисти. Він казав.—«що сказали б ви, коли б дивлючись на табун голубів, що злетілися на пшеничне поле, ви помітили, що з сотні птиць—девяносто девять, заміць того, щоб вільно дзьобати зерно, старанно збірають його до купи, лишаючи собі сміття і віддаючи зібрану купу одному голубові, може найгіршому зо всього табуну; до того цей щасливий голуб, напхавши повну пельку, починає бендючитись, псувати та розкидати на всі боки зерно а останні девяносто девять голодних голубів тільки бережуть його багацтво, а коли котрий-небудь з них осміліться зкористуватись хоч зернятком з купи, всі други кидаются на нього і висмикують йому пірря... Ви не бачали, певна річ, нічого подібного серед голубів, та такі іменно порядки установлено серед людей, так іменно люде завше поводяться.

Свята правда, правда, те що порядки такі в нас. Всі багацтва в руках капиталістів-дукачів і вони користуються ними на те, аби обдирати робітників, тіх що голод та нужда жене продавати свою робочу силу, а разом з тим і себе до них, до сіх ситих та роспутних людей.

Багацтва панські ростуть, бо не боротися з фабрикою мілкій майстерні, не встояти мужикови проти пана. Дрібний власник мусить тепер залишити свою працю, бо не прохарчує нею себе і своеї сім'ї, і їти на роботу до капіталіста. Капіталисти затягаючи робочий день, зменьшуючи поденну плату забірають не усі ти сили, що просяться до них, а багацько лишається без роботи. Безроботні збивають на гірше умови праці на предприємствах, штовхаючи своїх товаришів до горя, до нужди, до смерті. Чи робітникам мов тім голубам вискубувати пір'я один одному, коли хто з них поквапиться на краще життя, коли скаже, що жити так далі не можна!

Робітники мусять боротись за кращу долю, вони мусять, проти панської сили поставити свою силу.

Коли б голуби замість того, щоб боронити панське добро сказали один одному (оті 99)—ми всі терпимо лихо і лихо теж саме від нашого ситого голуба. Доволі мук! Як один станьмо проти нього—нас 99, а він 1. Невже наша не возьме?

Так і наш брат робітник мусить сказати. Кожний робітник сам по собі сили не має, бо проти нього пан, на котрого роблять всі останні робітники, а коли всі робітники разом, то пан тратить силу, бо його машини без робочої сили не мають вартости. Один палець то не сила, а складіть ви п'ять до купи, то матимите кулака.

Тільки з'єднавшись, допоможуть собі робітники.

В професіональній спілці робітники можуть зговоритись, коли найкраще зголосити війну своєму панові, коли панові найважче встояти в боротьбі, вибрати найкращій спосіб для боротьби з ним. В професіональній спілці робітники зможуть зібрати грошей і довше протягти боротьбу з паном. В професіональній спілці робітникі збіраються, обмірковують своє становище, учаться, читають і спізнають свою силу.

Професіональна спілка з'єднує робітників і це з'єднанная має велике значіння ще ось через що.

Тепер у нас боротьба за волю з старим ладом. Його кайданами вже багацько століть скуті наші ноги, наші руки, наша думка. Іх бряцькотіння боляче наповнює наші сили. Теперішня боротьба зірве ці гидкі кайдані. І вони спадут тим швидче, чим краще і міцніще будут з'еднами робочи сили.

Професіональні спілки і тут грають ролю. Під час загальних політичних страйків їх организованність, та та свідомість що додали вони робітникам в їх щоденний боротьбі з капіталістами допомагає побільшати силу борців за волю.

Л. Ю.

Міністри дозволяють одбирати землю.

Два тиждні тому назад, міністри з усіх сил змагались переконати послів, що одбирати землі не можна. Право власности є основа теперішних порядків. Зачепіт його і ви перевертнеє всей лад.

Тепер міністри сами признали, що все те, що вони казали є дурниця і пісинітниця. Землю одбирати можна. Принаймні це збираються робити міністри. Так пишуть по газетам. Вони хотять одібрати землю у киргизів і оддати її селянам. Тільки ж міністри дозволять одбирити землю у бідних, а не у багатіх панів. Чому се так? Чи не тому, що сами міністри велики пани і мають великі маєтки?

В. Н.

З життя.

Уряд готується. На Варшавській зал. дорозі на швидку лагодять два „карательних" поїзди. (Полтавщ.)

На путиловському заводі замовлено 700 повозок для пулеметів. (Р. Ж.)

— Начальство радиться. Міністр Столипин рішив зібрати до Петербурга де-яких губернаторів. Він хоче, порадившись з ними, вигадати такі „мѣры", щоб зразу ж спинити селянські розрухи. (Путь)

— Воєний суд працює! В Варшаві засуджено на смерть Андрія Новиковського, Олександра Доманського, Осипа Ярошевського, Єдуарда Венжровича. Похарано на смерть Яна Марчевського. В Шостці (Черни г.) потягнено до военного суду 14 селян. В Ризі засуджено на смерть 7 чоловіка; 20 чол. засуджено на каторгу од 3 до 16 літ. В Катеринославі засуджено на смерть робітника Шафринського. В Ревелі засуджено на смерть Селянана Петра Шумана. В Тифлисі присуджено до розстрілу селянина Сігнейшвілі.

— Знову розстріли без суду. В Надбалтійському краї й досі розстрілюють без суду й слідства, як і раніш. Місцеві газети подають страшні відомости. Так, на Троїцю салдати розстріляли селян Берзина й Неймана, за те тільки, що їх запідозрено в переховуванні зброї. (К. З.).

— Затикають рота. Закрито робітничу газету „Волна". Конфісковано „Народний Вѣстник", „Народний Листок", „Нашу Мисль", „Рязанскій Вѣстникъ". У Київі на вакзалі 24 мая сконфісковано 14 номер робітничої газети „Свѣточ". В Полтаві сконфісковано номер социаль-револ. газети „Полтавськія Думки". В Вороніжі сконфісковано 1-й номер газети „Голос Труда". В Харькові поліція нишпорить по друкарнях і конфіскує газети. Петербургська судова палата спинила газети „Народний Вѣстник" та „Извѣстія крестьянских депутатов".

— Шило на швайку! 29 ноября 1905 р. в Пермі, Катеринбурзі, Солікамску, Охансьу, Осі, Кунгурі, Красноуфимському, Верхотур'ї, Ірбіті було заведено „чрезвичайну охрану", а тепер „чрезвичайну охрану" з цих городів знято, а натомісць заведено „усіленну охрану". (Т. А.)

— Селянські розрухи. В Пружанському повіті селянські розрухи; віце-губернатор у-купі з стражниками „усмирив" селян.

— В селі Нікольському (Орлов. губ.) селяне розбили „монополію" і рушили в економію поміщика Шеніга. Туди виїхав справник з козаками. Селяне ходили по селі з червоними прапорами і з революційними піснями. 10 чоловіка заарештовано. (Полт.)

— В селі Березівці (Сарат. губ.) селяне зібрались на сход і постановили не ставати на роботу на залізниці дешевше як по 2 карб.

— 24 мая в селі Кологривовці (Сарат. губ.) спалено пана Немировскаго. 27 мая, в мастку пана Балашова, спалено кошари для овець. (Вѣр.)

— На станції „Аткарск", Вольской лінії, селяне грабують хліб. (Полт.)

— В Арзамаському повіті селянські розрухи. На хуторі Хотинцова палять будівлі і худобу. Вислано козаків. В Макарівських лісах рубають дерево. (Путь.)

— Серед селян Семиріченського краю неспокій. Начальство перелякалось. В с. Гаврилівці 500 душ селян, озброєні дрючками, вигнали з свого села станового і стражників. Становий-цілий; де-кількох стражників покалічено. (Зак. Обоз.)

— В с. Данилівці (Сар. губ.) селяне вирубали ліс пана Глаголева. (Полт.)

— З Вес'єгонска сповіщають про селянські розрухи. Послано дві роти гренадерів. (Полт.)

— В Гродненській губ. зростають селянські розрухи. (Полт.)

— В Валківському і Ахтирському повітах почалися селянські розрухи. В Богодухівському пов. селяне відмовились робити в економіях Кеніга, Лукіянова й иньш. (Р. С.)

— В с. Братівці, раненбургського повіту, почалися селянські розрухи; послано козаків. (П. А.)

— В Тираспольському, Ананівському і Лисавет градському повітах селяне збіраються на мітінги, балакають про Думу про землю й иньше. Радяться між собою, щоб зробити з'їзд з селян Херсонської губ. (Полт.)

— В Юрівському повіті (Влад. г.) починаються селянські розрухи. Селяне одмовились ставать на роботу у пана Ізєдінова. (Полт.)

— Данков. В економії Стаховича в Надеждині селяне спалили обори. Селяне шісти сел змійовської волости встановили плату для робітників: 3 карбов. на день чоловікові, 1 карб. на день жінці; за меншу ціну ніхто не хоче робити.

— Жіночий сход. З с. Хотіня (сумський повіт у Харьківщині) пишуть, що там жінки-селянки змовилися зібрати 29 мая свій жіночий сход, щоб порадитись і вимагати від уряду, щоб випущено їхніх чоловіків з в'язниць.

— Робітники організуються. В Катеринославі закладаються професіональні спілки малярів, кровельщиків, живописців, столярів, обойщиків, різчиків і токарів. (Впер.)

В Петербузі закладається професіональна спілка робітників „по металу". (Впер.)

— Страйк робітників. 27 мая застрайкували на Малинській (Радомисльськ. повіту) фабриці паперу 100 робітників і робітниць. Страйкарі вимагають побільшення заробітної плати і не ставатимуть робити, поки хазяїни не побільшать плату. Страйк почався в машинному відділі фабрики.

— Николаївів. В комерческому порту застракували всі чисто робітники; вони, домагаються щоб їм побільшено плату. Хазяї двічі балакали з робітниками, але ні до чого не добалакались.

— В богодухівському повіті (у Херсонщині) робітники на одній винниці (гуральні) вимагали. шоб їм плачено по карбованцю в день. Як же хазяїн стільки платити не схотів, то всі робітники, як один, покинули роботу. (Х. Ж.)

Киівська хроніка.

— Перше число „Боротьби" сконфісковано. 27 мая в 12 годин. в редакцію „Боротьби" і в друкарню д. Борисова явилась поліція. Заявивши, що наша газета сконфіскована, поліція почала нишпорити по всіх закутках... Та тільки ж не багато забрали всього примірників 250—решта вже вся розійшлась. Редактора „Боротьби" Миколу Стаховського позивають до суду по 129 ст. п. 1 й 2. Цензурний комітет прохає судову палату, щоб газету зовсім припинено.

— Страйк булочників. Не більше двох неділь пройшло з тої пори, як булочники стали на роботу, а 27 мая знов почався страйк на булочних Треппа, Віста і Коробки через те, що хазяїни не згодились дати робітникам вільну неділю.

Дописі.

с. Крутий Беріг Полт. пов. На сельському сході постановлено приговора, щоб подушна подать на утримання волості була скасована, а щоб був установлений податок на землю і щоб его платили і дворяни-поміщики. Старшина і писарь одмовляли робити такий „незаконний приговор", але сход не послухав старшини і приговор постановив. Та нічого з того тільки не вийшло, бо справді є такий закон, що дворяни, як сословіе не податне,-не платять налогів на волость та сельську збірню і земський начальник Невіандт приговора того не ствердив. Очевидячки що круто-бережцям треба було попереду постановити приговор про те, щоб не було таких законів по яким з бідного, безземельного селянина здіймають шкуру, а пана-дворянина милують.

—

с. Вовчокъ Луб. пов. Не що давно був сельський сход по всяким громадським справам, на якому багаті селяне накинулись з лайкою на бідноту за те, що ті не платять податі на волость та в земство. „Через вас і нам клопіт буде, говорили багачі,—начальство подумає що ми тут всі не плотимо налогів"... Вони бояться, що про їх начальство скаже, а про те і не подумають, що ті, хто не платить подушного, може куска хліба не мають. А подушного з бідних приходиться більше чим з багатих, хоч бідні мало користуються послугою волости. Подать у нас беруть з душі од 15 до 60 років. І бідний селянин, у котрого є троє доррослих синів, платить податі стільки скільки одинець багач у котрого 50 дес. землі! Можна тільки дивуватись чому до сеї пори не переложять цього налогу з душ на землю. Це цілком залежить од волостного схода. Треба тільки щоб у виборці на волостний сход попало дві третини бідних. Де хто з бідних веде агітацію в цьому напрямку, та трудно з нашою голотою кашу зварити. **Бідний.**

Сквирський повіт. У нашому повіті відомий на всю округу своєю жорстокістю і неможливим поводжінням з робітниками поміщик С—фер. Що року він наймає поденних, де-кілька сот постійних робітників. Хто побував у наймахъ у пана Ц., той до віку уже його не забуде. Робітники у його живуть в таких казармах, у яких путній хазяїн навіть скотини, не держав-би. Це прямо хліви з нарами одна над одніею. На нарах лежить сміття, щоб мнякше було спать; сміття просипається кріз щілини; обсипає тих, що сплять нижче. Про те як годують у Ц. нічого й казати. Досить згадати про хліб, що як тут кажуть, коли б покинути на полі, то й собака його не з'їла-б бо твердий, як цегла.

Ось такий-то пан Ц. Цими днями трапився у нас такий випадок. Тепер саме як звісно, робота на буряках, де звичайно роблять поденні. У поміщика Ц. плата 50 коп. в день, а в сусідньго поміщика Г. по 55 коп. Звичайно люде охотніше йшли б до пана Г., коли б він теж платив по 50 к. к., бо добре вже знають, що то значить робить у Ц.

Коли-ж у Г. ще й на 5 коп. більше платять, то розуміється всі забажали робить у Г., а до Ц. ніхто не хотів іти.

Управляющий, такий самий звірь, як і Ц., своїм великим розумом порішив, що це бунт і крамола і мерщій побіг до пана за казаками. Сам Ц. живе у другому селі, під охороною козаків.

Приїхали козаки і почали вимагати од людей, щоб ішли робити до Ц—офера, нахваляючись в противному разі бійкою. Прямо переймали робітників по дорозі до плантацій Г. ї силою приневолювали іти на каторгу до пана Ц. Приходилось людям тікати городами і ходити на роботу иншими шляхами. Оттаке то діється в наших краях!

Д. П—ській.

—

Містечко Сенча (Лохвицького пов.). Після мітінгів та зібрань, після часів „свободи", у нашому селі, як і скрізь, настала тиша... Кращих селян забрано у тюрму... Ущухли палкії розмови про землю, волю й инше. Аж оце лиш останніми часами знов почали ворушиться. Дума зацікавила. Сподіваються на неї, що вона і арештованих випустить і земельки дасть. Та тільки міністерська відповідь та казачня, що раз-поз-раз навідується в наше і околишні села, трохи тії надії припиняють. Спиняють надії, розбуджують незадоволення і охоту самим побороться.

Хв. Кучерявий.

Переписка редакції.

Кучерявому. Налягайте на факти. Дописі потрібні. *Лубні—Хведі.* Пишіть частійше, але коротше. *Полтава—Грицькові.* Дописів! *Харьків—Борисові.* Дописів!

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Оповістки.

Видавництво „БОРОТЬБА".

ДОСІ ВИДАНО:

1) Новий закон—2 к. 2) **Дікштейн.** Хто з чого живе?—5 к. 3) **В. Д.** Всенародня Установча Рада—8 к. 4) Військо і народ—2 к. 5) 8 годин праці!—2 к.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ДРУКУ:

Браке. Геть соціяльдемократів! **Его-ж.** Державний лад у Франції. **Каутській.** Наш погляд на патріотизм і війну. **К. Маркс і Фр. Энгельс.** Комуністичний маніфест. **Ф. Лассаль.** Програма робітників.

Видання «Борьба» можна замовляти в книгарні В. Краніхфельда, Петербург, Англійській, 40. На конверті треба надписувати для вид. «Боротьба», а в Київі в конторі часопису «Боротьба» Рейтарська 33 кв. 7 і в книгарні Київської Старини, Безаківська 14.

Рік видання перший.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна, виходить у Київі щодня, окрім понеділків.

Громадська Думка дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Россії й по чужих землях; звістки про всякі світові події, поезії та оповідання, наукові фельтони і т. и.

Ціна газеті **Громадська Думка** на рік **4** карб., на пів року **2** карб., на 3 місяці **1** карб., на 1 місяць **50** коп. з пересилкою. За кордон: на рік **9** карб., на пів року **4** карб. **50** коп. Адреса редакції і головної контори **Громадської Думки**—у Київі, Михайлівська у., ч. 10. Телефон 1458.

Предплачувати **Громадську Думку**, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сих місцях: **У Київі.** 1) в книгарні «Кіевской Старины», Безаківська ул., ч. 14. 2) У виділі контори «Наша Жизнь», Хрещатик, 52. **У Ніжині** в книгарні п-ні Чекмарьової. **У Львові** (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на ежедневную газету

„ВПЕРЕДЪ".

Подписка принимается съ 1-го числа кажд. м-ца.

Подписная цѣна съ пересылкой и доставкой:

	На 1 г.	На 1/2 г.	На 3 м.	На 1 м.
Въ Россіи	8 руб.	4 руб.	2 руб.	75 к.
За границу	20 „	10 „	5 »	1 р. 50 „

На одинъ мѣсяцъ съ пересылкой и доставкой 75 коп. 1 р. 50 коп.

Отдѣленія конторы и агентства: 1) Кіевъ, у М. Г. Виленскаго, Благовѣщенская, 30; 2) Одесса, у пом. прис. пов. Штильмана, Театральный, 15; 4) Харьковъ, Садово-Куликовская д. 3, Л. Н. Селиванова; 5) Рига, С. Файманъ, Маріинская, 18; 6) Вильна, Э. Голомбъ, Садовая 7; 7) Казань, ред. «Волжскаго Листка»; 8) Лодзь, Петровская ул. Валахъ; 9) Отдѣленіе въ Екатеринославѣ, у Каплана, Упорная, 9.

Конт. и редакція: Спб., Литейный пр., д. 60, кв. 12

Редакторъ-издатель *М. И. Струнскій.*

Київ, Друкарня **С. А. Борисова.** Мало-Житомірська дім № 16.